

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2018. aasta määruse nr 129 „Rahvastikuregistri turvaklass, täpne andmekoosseis ja andmeandjate kaupa nende üleantavate andmete loetelu“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga:

- kirjeldatakse rahvastikuregistri (edaspidi *RR*) rakendusi ja määratakse nende turvaklassid, et suurendada andmetöötluse läbipaistvust;
- täpsustatakse, mis andmeid Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*) *RR*-i annab, et viia regulatsioon kooskõlla praktikaga, ning
- korrastatakse menetlusandmete termini kasutust, et suurendada õigusselgust.

Eelnõu avaldab väheolulist, kuid **positiivset** mõju *RR*-i andmesubjektidele ja andmesaajatele, suurendades selgust *RR*-is andmete töötlemise ja *RR*-i toimepidevuse kohta.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna:

- 1) õigusnõunik Annika Nõmmik Aydin (annika.nommikaydin@siseministeerium.ee, tel 612 5184);
- 2) osakonnajuhataja Enel Pungas (enel.pungas@siseministeerium.ee, tel 612 5163);
- 3) rahvastikuregistri halduse talituse juhataja Mairis Kungla (mairis.kungla@siseministeerium.ee, tel 612 5208) ja nõunik Helle Jürna (helle.jyrna@siseministeerium.ee, tel 612 5101).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kertu Nurmsalu (tel 612 5084, kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Heike Olmre (tel 612 5241, heike.olmre@siseministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2018. aasta määrust nr 129 „Rahvastikuregistri turvaklass, täpne andmekoosseis ja andmeandjate kaupa nende üleantavate andmete loetelu“ (edaspidi *määrus nr 129*) avaldamismärkega RT I, 28.09.2023, 15.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **22 punktist**.

Punktidega 1–3 täiendatakse määruse nr 129 pealkirja, preambulit ja reguleerimisala (§ 1). Preambulisse lisatakse rahvastikuregistri seaduse (edaspidi *RRS*) § 3 lõige 5, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus kehtestada määrusega RR-i pidamiseks ja andmete töötlemiseks täpsemad nõuded ja tingimused. See tingib muudatused ka pealkirjas ja reguleerimisalas. Muudatused on vajalikud, sest eelnõu punktidega 5 ja 6 kirjeldatakse määruses nr 129 edaspidi ka RR-i rakendusi ja määratakse nende turvaklassid.

Punktidega 4, 7 ja 8 korrastatakse määruses nr 129 RR-i lühendamist, et viia see kooskõlla Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika käsiraamat“ § 19 lõikega 5, mille kohaselt antakse lühend termini esmamainimisel.

Punktiga 5 täiendatakse määrust nr 129 §-ga 1¹, milles nimetatakse RR-i rakendused ja selgitatakse, mida nendes tehakse. Kuna RR-i rakenduste turvaklassid erinevad RR-i üldturvaklassist (vt eelnõu punkti 6 selgitust), on oluline eristada, mida rakendustes tehakse.

RR-il on seitse rakendust.

1. **Andmeladu**

Andmelaos hoitakse statistikaks ja analüüsiks vajalikke RR-i andmeid.

2. **Broneerimissüsteem**

Broneerimissüsteem võimaldab isikul broneerida menetlustarkvaras ja turvalises veebikeskkonnas menetlustoimingu aega. Praegu saab broneerida vaid abiellumisega, aga tulevikus lisandub ka teisi menetlustoimingu, näiteks abiellulahutusaja broneerimine. Menetlustoimingu all mõeldakse nimeseaduses, perekonnaseisutoimingute seaduses või RRS-is sätestatud menetlustoimingu.

3. **Haldusandmete lahenduse infosüsteem**

Haldusandmete lahenduse infosüsteem võimaldab hallata RR-i tarkvara ja klassifikaatoritega seotud koode, RR-i häälestusparameetreid, RR-iga seotud asutusi ja koha-aadressi struktuuri-elemente ning edastada nende kohta andmeid vajalikesse rakendustesse ja nende keskkondadesse. RR-i rakendustes kasutatakse haldusandmeid nii vajaduse järgi kui ka dubleerimiseks. Samuti saab esitada RR-i andmeid RR-i kasutajatele infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu.

Tarkvara ja klassifikaatoritega seotud koodid on nimetatud määruse nr 129 §-s 34:

- a) klassifikaatoritele vastavad andmekoodid;
- b) andmetöötluse tingimustest ja tarkvarast tulenevad andmed.

Tarkvara ja klassifikaatoritega seotud koodid hõlmavad ka kodifikaatori mõistet, mida kasutatakse riigi infosüsteemi haldussüsteemis RIHA.

Häälestusparameetreid kasutatakse RR-i tööks peamiselt kahel eesmärgil:

- a) andmete rühmitamiseks, näiteks Euroopa Liidu liikmesriigid kõigi riikide hulgast või isikut tõendavad dokumendid kõigi dokumentide hulgast;

- b) muutujatele väärtuste andmiseks, et vältida püsikodeerimist, näiteks andmejälgijas keelatud asutused või kui mitu päeva tagasi võib viibimiskohta muuta.

RR-iga seotud asutused on näiteks RR-i kasutajad ja dokumendi väljastajad.

Koha-aadressi struktuurilelemendid on sätestatud ruumiandmete seaduse §-s 45, mille kohaselt on need:

- 1) maakonna nimi;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksuse nimi;
- 3) asula nimi, kui asula ei ole samades piirides haldusüksus, või linnaosa nimi, kui linnaosa on moodustatud enne 2016. aasta 1. juunit;
- 4) väikekoha nimi;
- 5) liikluspinna nimi;
- 6) aadressiobjekti nimi;
- 7) aadressiobjektiks oleva maaüksuse või hoone number ja sellele vajadusel lisatav eristav number või täht;
- 8) korteri või muu hooneosa number ja sellele vajadusel lisatav eristav number või täht.

Vajalike rakenduste all mõeldakse eelkõige RR-i ja selle menetlustarkvara, aga ka teisi RR-i rakendusi ning potentsiaalselt ülejäänud Siseministeeriumi valitsemisala infosüsteeme ja rakendusi.

4. **Juurdepääsu menetlemise infosüsteem**

Juurdepääsu menetlemise infosüsteem võimaldab selle kasutajal olenevalt tema pädevusest ja õigustest teha RR-i andmetele juurdepääsu andmiseks vajalikke menetlustoiminguid: hallata nii juurdepääsu menetlemise infosüsteemi kui ka RR-i kasutajaid ning menetleda juurdepääsu-õiguste ja -rollide andmist.

5. **Menetlustarkvara**

Olenevalt RR-i kasutaja pädevusest ja õigustest võimaldab menetlustarkvara näiteks:

- teha menetlustoiminguid ja kandeid;
- teha tõendite ja väljavõtete väljatrükke;
- parandada andmeid ja kandeid;
- koostada aruandeid ja teha statistilisi päringuid;
- edastada ja võtta vastu elukohateateid ja valimisteatisi;
- teha järelevalvetoiminguid.

6. **Teavitussüsteem**

Teavitussüsteem võimaldab saata isikule automaatselt teavitusi. Teavitusi saadetakse e-posti aadressil ja turvalises veebikeskkonnas. Näiteks saab saata avaldajale teavitusi tema avalduse, sealhulgas elukohateate menetluse staadiumite kohta: kui avaldust on hakatud menetlema või menetlus on lõpetatud või kui nõusoleku andja on keeldunud avaldusele nõusoleku andmisest või avaldus on tühistunud. Nõusoleku andja saab teavituse, kui temalt oodatakse avaldusele

nõusolekut. Ruumi omanikule saadetakse teavituse, kui tema ruumi aadress on registreeritud elukohana või elukoht on registreeritud tema ruumi aadressilt uuele aadressile.

Jätkutööna arendatakse teavituse saatmist näiteks:

- avaldajale, kui menetluses avaldus tühistub;
- nõusoleku andjale, kui nõusoleku andmise tähtajani on jäänud kümme või kolm päeva enne, kui avaldus tühistub, või
- nõusoleku andjale, kui avaldaja on nõusoleku ootel avalduse tühistanud.

7. Turvaline veebikeskkond¹

Turvaline veebikeskkond võimaldab näiteks:

- vaadata enda ja oma esindatavate andmeid;
- esitada elukohateateid ning abiellumis- ja sünni registreerimise avaldusi;
- pärida andmeid enda kinnistule registreeritute kohta, surmaandmeid ning andmeid nime sobivuse, isikuandmete kasutamise ja valimispiirkonna kohta;
- tellida perekonnasündmuse tõendeid ja RR-i väljavõtteid;
- kehtestada juurdepääsupiiranguid oma andmetele;
- anda nõusolekuid elukohateate ning abiellumis- ja sünni registreerimise avalduste kohta.

Edaspidi võib turvalisse veebikeskkonda lisanduda uusi võimalusi, näiteks e-teenuseid.

Punktiga 6 muudetakse määruse nr 129 § 2, milles on sätestatud RR-i üldturvaklass. RR-i andmebaasi ning selle infosüsteemide andmevahetuskilhi teenuste ja teiste masinliideste turvaklass jääb samaks, kuid RR-i rakendustele määratakse madalamad turvaklassid.

Vabariigi Valitsuse 9. detsembri 2022. aasta määruse nr 121 „Võrgu- ja infosüsteemide küberturvalisuse nõuded“ § 9 lõike 5 kohaselt on andmete turvaklass kombinatsioon andmete käideldavuse (K), tervikluse (T) ja konfidentsiaalsuse (S) turvaosaklasside tasemetest. Andmete turvaklassi tähis moodustatakse osaklasside tähistest nende järjestuses KTS, näiteks K2T3S1. Osaklasside tasemeid on kirjeldatud sama määruse § 10 lõigetes 4–6.

RR-i üldturvaklass on endiselt K3T2S2 ja rakenduste turvaklassid edaspidi järgmised:

- andmeladu – K1T2S2;
- broneerimissüsteem – K2T1S1;
- haldusandmete lahenduse infosüsteem – K0T2S0;
- juurdepääsu menetlemise infosüsteem – K1T1S2;
- menetlustarkvara – K2T2S2;
- teavitussüsteem – K1T1S2;
- turvaline veebikeskkond – K1T2S2.

¹ Turvalisele veebikeskkonnale viidatakse ka kui RR-i iseteenindusele või e-rahvastikuregistrile.

Käideldavus

K0

Haldusandmete lahenduse infosüsteemi käideldavuse tase on K0, sest selle töökindlus ja jõudlus ei pea olema pidevalt tagatud.

K1

Andmelao, juurdepääsu menetlemise infosüsteemi, teavitussüsteemi ja turvalise veebikeskkonna käideldavuse tase on K1, sest on vaja tagada nende vähemalt 90% töökindlus, st lubatud summaarne seisak nädalas on umbes ööpäev.

K2

Broneerimissüsteemi ja menetlustarkvara käideldavuse tase on K2, sest on vaja tagada nende vähemalt 99% töökindlus, st lubatud summaarne seisak nädalas on umbes kaks tundi.

K3

RR-i andmebaasi ning selle infosüsteemide andmevahetuskihi teenuste ja teiste masinliideste käideldavuse tase on endiselt K3, sest on vaja tagada nende 99,9% töökindlus, st lubatud summaarne seisak nädalas on umbes kümme minutit.

Terviklus

T1

Broneerimissüsteemi, juurdepääsu menetlemise infosüsteemi ja teavitussüsteemi tervikluse tase on T1, sest on oluline, et andmete allikat ning nende muutmise ja hävitamise fakti saaks tuvastada, kuid andmete õigsust, täielikkust ja ajakohasust kontrollitakse vaid erijuhtudel ja vajaduse järgi.

T2

Andmelao, haldusandmete lahenduse infosüsteemi, menetlustarkvara, turvalise veebikeskkonna ja RR-i andmebaasi ning selle infosüsteemide andmevahetuskihi teenuste ja teiste masinliideste tervikluse tase on endiselt T2, sest on vaja tagada, et andmete allikat ning nende muutmise ja hävitamise fakti saaks tuvastada ning andmete õigsust, täielikkust ja ajakohasust kontrollitaks perioodiliselt.

Konfidentsiaalsus

S0

Haldusandmete lahenduse infosüsteemi konfidentsiaalsuse tase on S0, sest selles töödeldakse avalikke andmeid, millele juurdepääsu ei piirata, st lugemisõigus on kõigil huvitatutel. Muutmisõigus on määratud tervikluse nõuetega.

S1

Broneerimissüsteemi konfidentsiaalsuse tase on S1, sest selles töödeldakse asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teavet, millele antakse juurdepääs teadmisisvajaduse korral.

S2

Andmelao, juurdepääsu menetlemise infosüsteemi, menetlustarkvara, turvalise veebikeskkonna, teavitussüsteemi ja RR-i andmebaasi ning selle infosüsteemide andmevahetuskihi teenuste ja teiste masinliideste konfidentsiaalsuse tase on endiselt S2, sest nendes töödeldakse asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teavet, mida võivad kasutada vaid kindlad kasutajad ja millele antakse juurdepääs teadmisisvajaduse korral.

Punktiga 9 muudetakse määruse nr 129 § 9 lõiget 2, et ajakohastada viidet. Praegu on selles lõikes viidatud kehtetule Vabariigi Valitsuse 8. oktoobri 2015. aasta määrusele nr 103 „Aadressiandmete süsteem“. See asendatakse viitega kehtivale keskkonnaministri 16. juuni 2021. aasta määrusele nr 32 „Aadressiandmete süsteem“.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 129 § 27 punktid 4 ja 5. Selles paragrahvis on nimetatud, mis riigis seadusliku viibimise alust tõendavate dokumentide kohta kantakse andmed RR-i. Punkti 4 kohaselt kantakse RR-i andmed viibimisaja jooksul esitatud tähtajalise elamisloa taotluse ning alalise elamisõiguse ja pikaajalise elaniku elamisloa taotluse kohta ning punkti 5 kohaselt tähtajalise elamisõiguse või elamisloa pikendamise taotluse kohta. Punktid tunnistatakse kehtetuks, sest praktikas ei anna PPA neid andmeid RR-i. RR-i on oluline kanda andmed väljastatud elamisloa või elamisõiguse kohta, mitte selle taotluse kohta. Andmed elamisloa või elamisõiguse taotluse kohta on olulised PPA-le ja neid säilitab PPA ise. Samasisulised punktid tunnistatakse eelnõu punktiga 13 kehtetuks ka määruse nr 129 § 42 lõikes 1.

Punktiga 11 täiendatakse määruse nr 129 § 27 punktiga 6, mille kohaselt kantakse RR-i teade välismaalase elamisloa või elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest tuleneva viibimisõiguse olemasolu ja kehtivuse kohta. Muudatus on vajalik, et hoida isiku staatust ja andmeid RR-is õigena. Seaduslikud alused Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks on sätestatud välismaalaste seaduse §-s 43 (vt ka eelnõu punkti 14 selgitust).

Punktidega 12 ja 17–22 korrastatakse määruse nr 129 § 39 lõikes 7, § 41 lõikes 2, §-s 43, § 45 lõikes 1, § 47 lõikes 3, § 49 lõikes 2, § 56 lõikes 2 ning §-des 50 ja 60 menetlusandmete termini kasutust. Määruses nr 129 on ekslikult kasutatud terminit *menetlusandmed* kahes tähenduses: kitsamas § 29 tähenduses ja lühendi kasutuselevõtu tõttu laiemas § 39 lõike 7 tähenduses. Laiemas tähenduses loetakse menetlusandmeteks ka menetluse tulemusena koostatud kande kohta määruse nr 129 § 39 lõikes 6 nimetatud andmed. Selleks, et edaspidi oleks selge, kas menetlusandmeid mõeldakse kitsamas või laiemas tähenduses, võetakse laiema tähendusega menetlusandmete jaoks kasutusele uus lühend *menetluslikud andmed*. Muudatused on tehnilised: sisu jääb samaks ja asutustele muud mõju peale õigusselguse ei kaasne.

Punktiga 13 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 129 § 42 lõike 1 punktid 12, 15, 20, 22, 25 ja 27–31. Nende punktide kohaselt annab PPA RR-i andmeid järgmiste dokumentide kohta:

- elamisloa andmisest keeldumise otsus (p 12);
- tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise otsus (p 15);
- tähtajalise elamisõiguse andmisest keeldumise otsus (p 20);
- tähtajalise elamisõiguse pikendamisest keeldumise otsus (p 22);
- alalise elamisõiguse registreerimisest keeldumise otsus (p 25);
- elamisloa või elamisõiguse pikendamise taotlus (p 27);

- tähtajalise või pikaajalise elaniku elamisloa andmise või elamisloa pikendamise taotlus (p 28);
- tähtajalise elamisõiguse andmise või alalise elamisõiguse registreerimise või elamisõiguse pikendamise taotlus (p 29);
- tähtajalise elamisloa taotluse või selle pikendamise taotluse läbivaatamata jätmise otsus (p 30);
- pikaajalise elaniku elamisloa, tähtajalise elamisõiguse taotluse või selle pikendamise taotluse ja alalise elamisõiguse registreerimise taotluse läbivaatamata jätmise otsus (p 31).

Praktikas PPA neid andmeid RR-i ei anna, sest need on elamisloa ja elamisõiguse andmise menetluse kohta. RR-i on oluline kanda andmed väljastatud elamisloa või elamisõiguse kohta, mitte selle andmise menetluse kohta. Andmed elamisloa või elamisõiguse andmise menetluse kohta on olulised PPA-le ja neid säilitab PPA ise. Seega viiakse eelnõuga määrus nr 129 praktikaga kooskõlla.

Punktiga 14 täiendatakse määruse nr 129 § 42 lõiget 1 punktidega 32 ja 33. Nende kohaselt annab PPA edaspidi RR-i andmeid ka järgmiste dokumentide kohta.

- 1) **Teade välismaalase elamisloa või elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest tuleneva viibimisõiguse olemasolu ja kehtivuse kohta.** Teade edastatakse RR-i, kui välismaalane viibib Eestis välismaalaste seaduse § 43 lõike 4 või 5 alusel, mille tõttu peab tal olema RR-i subjekti staatus samas lõikes sätestatud tähtaja saabumiseni (RRS-i § 38 lg 2). Muudatuse eesmärk on tagada, et isiku staatus oleks RR-is õige. Sama teadet Euroopa Liidu kodaniku kohta PPA RR-i ei anna, arvestades, et:
 - Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikmele kohaldatakse Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 10 lõiget 2³, mille kohaselt on tal õigus viibida Eestis 90 päeva elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest arvates, kui elamisõigus lõppes tähtaja saabumisega;
 - Euroopa Liidu kodanikule kohaldatakse Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 7 lõiget 1, mille kohaselt on tal õigus Eestis viibida kehtiva reisidokumendi või isikutunnistuse alusel, ja eraldi elamisõiguse lõppemisest tulenevat viibimisõigust ei ole.
- 2) **E-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandja teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta.** Teade lisatakse PPA üleantavate andmete loetellu, et tagada kooskõla määruse nr 129 § 25 punktis 3 sätestatud RR-i kantavate andmete loeteluga.

Punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 129 § 42 lõige 2. Selle kohaselt annab PPA RR-i andmeid isiku taotluse alusel isikukoodi andmise menetluse kohta. Lõige tunnistatakse kehtetuks, sest PPA ei anna isikukoodi isiku taotluse alusel. Kuna määruse nr 129 §-s 39 on nimetatud kõik andmed, mida PPA isikukoodi andmiseks vajab, ei ole vaja kehtestada § 42 lõiget 2 ka uues sõnastuses. Analoogne olukord on, kui isikukoodi annab tervishoiuteenuse korraldaja. PPA-l nagu teistel RRS-i § 40 lõikes 3 nimetatud isikukoodi andjatel ei ole vaja isikukoodi andmiseks isiku taotlust. Ka määruse nr 129 §-s 48, milles on reguleeritud andmeid, mille annab RR-i tervishoiuteenuse osutaja, ei ole eraldi isikukoodi andmist mainitud.

Punktiga 16 jäetakse määruse nr 129 § 42 lõikest 3 välja PPA kohustus edastada RR-i elukohateade, sest viimastel aastatel ei esine praktikas enam olukordi, kus PPA edastaks kohaliku omavalitsuse üksusele elukohateate, vaid elukohateate esitaja suunatakse kasutama üldjuhul e-teenust. Seega viiakse määrus nr 129 kooskõlla praktikaga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega², aidates tagada selle artiklis 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtete järgimist.

4. Määruse mõjud

4.1. Kirjeldatakse RR-i rakendusi ja määratakse nende turvaklassid

4.1.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

Sihtrühm: Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi *SMIT*) ja Siseministeerium. Sihtrühm on **väike**, hõlmates umbes kümmet teenistujat.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. RR-i rakenduste kirjeldamise ja nende turvaklasside määramisega ei muutu SMIT-i ega Siseministeeriumi töökorraldus. Samas suurendab see selgust, näiteks millise RR-i rakenduse intsident tuleb lahendada kohe ja millise rakenduse toimepidevus ei ole ööpäevaringne. Muudatus on ühekordne: edaspidi lähtutakse RR-i rakenduste uutest turvaklassidest.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Eeldatavasti negatiivsed tagajärjed puuduvad. SMIT-i ja Siseministeeriumi töökorraldus ei muutu ning suureneb vaid õigusselgus.

II

Sihtrühm: ametiasutused RR-i andmesaajatena. Sihtrühm on **suur**: RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ametiasutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Mõju ulatus ja esinemise sagedus on **väikesed**. Eelnõuga kirjeldatakse RR-i rakendusi ja määratakse nende turvaklassid, tänu millele suureneb RR-i andmesaajate selgus, millise rakenduse toimepidevus on ööpäevaringne ja millise rakenduse intsidendi lahendamist tuleb kauem oodata. Muudatus on ühekordne: RR-i andmesaajad saavad RR-i rakenduste kirjelduste ja nende turvaklassidega tutvuda ning võtta need teadmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Negatiivseid tagajärgi ei ole. Andmete pärimine ei muutu ja saavutatakse vaid suurem selgus.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus). – [ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88](#).

4.1.2. Sotsiaalne mõju ja mõju majandusele

Sihtrühm: RR-i andmesubjektid ja andmesaajad, kes ei ole ametiasutused. Sihtrühm on potentsiaalselt **suur**. RR-ist saavad andmeid nii juriidilised kui ka füüsilised isikud.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**, sest eelnõuga üksnes kirjeldatakse RR-i rakendusi ja määratakse nende turvaklassid. Tänu sellele suureneb RR-i andmesaajate selgus, millise rakenduse toimepidevus on ööpäevaringne ja millise rakenduse intsidendi lahendamist tuleb kauem oodata. Samuti on RR-i andmesubjektidel selgem arusaamine, millises RR-i rakenduses nende andmeid ja mis eesmärkidel võib töödelda (RRS-i § 48). Selge eristus aitab tagada isikuandmete töötlemise läbipaistvust. Muudatus on ühekordne: RR-i andmesubjektid ja andmesaajad saavad sellega tutvuda ning võtta selle teadmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Negatiivseid tagajärgi ei ole, sealhulgas ei suurene halduskoormus. Andmete pärimine ja töötlemine ei muutu ning saavutatakse vaid suurem selgus.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel **ei ole olulist mõju**. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

4.2. Täpsustatakse, mis andmeid PPA RR-i enam ei anna

4.2.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

Sihtrühm:

- 1) SMIT ja Siseministeerium – umbes kümmet teenistujat;
- 2) PPA.

Sihtrühm on **väike**.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Määrus nr 129 viiakse üksnes praktikaga kooskõlla, sest PPA ei anna eelnõuga väljajätavaid andmeid RR-i juba praegu. SMIT, Siseministeerium ja PPA saavad muudatusega tutvuda ja edaspidi nendest lähtuda.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Eeldatavasti negatiivsed tagajärjed puuduvad. SMIT-i, Siseministeeriumi ja PPA töökorraldus ei muutu ning suureneb vaid õigusselgus.

II

Sihtrühm: ametiasutused RR-i andmesaajatena. Sihtrühm on **suur**. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ametiasutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Tänu muudatusele suureneb RR-i andmesaajate selgus. Muudatus on ühekordne: RR-i andmesaajad saavad sellega tutvuda ja võtta selle teadmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Negatiivseid tagajärgi muudatusel ei ole. Andmete pärimine ei muutu ja saavutatakse vaid suurem selgus.

4.2.2. Sotsiaalne mõju ja mõju majandusele

Sihtrühm: RR-i andmesubjektid ja andmesaajad, kes ei ole ametiasutused. Sihtrühm on potentsiaalselt **suur**. RR-ist saavad andmeid nii juriidilised kui ka füüsilised isikud.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Kuna PPA ei anna RR-i eelnõuga väljajäetavaid andmeid juba praegu, ei muutu RR-i andmesubjektidele ja andmesaajatele midagi.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Negatiivseid tagajärgi muudatusel ei ole, sealhulgas ei suurene halduskoormus, kuna andmete pärimine ja töötlemine ei muutu.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel **ei ole olulist mõju**. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

4.3. Täpsustatakse, mis andmeid PPA RR-i edaspidi lisaks annab

4.3.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

Sihtrühm:

- 1) SMIT ja Siseministeerium – umbes kümme teenistujat;
- 2) PPA.

Sihtrühm on **väike**.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Eelnõu kohaselt annab PPA edaspidi RR-i andmeid ka järgmiste dokumentide kohta:

- 1) teade välismaalase elamisloa või elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest tuleneva viibimisõiguse olemasolu ja kehtivuse kohta;
- 2) e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandja teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Eeldatavasti negatiivsed tagajärjed puuduvad. SMIT-i, Siseministeeriumi ja PPA töökorraldus ei muutu ning suureneb vaid õigusselgus.

- 1) Välismaalaste seaduse § 43 lõike 1 punkti 8 kohaselt on üks välismaalase Eestis ajutise viibimise seaduslikest alustest tähtjalise elamisloa kehtivusaja lõppemisest tulenev õigus Eestis viibida. Selleks, et sellised välismaalased oleksid ka RR-ile teada, edastab PPA edaspidi nende kohta teate, et oleks selge, kellele välismaalaste seaduse § 43 lõikeid 4 ja 5 kohaldatakse. Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikme elamisõiguse lõppemisest tulenev viibimisõigus tuleneb Euroopa Liidu kodaniku seaduse § 10 lõikest 2³, mille kohaselt on tal õigus viibida Eestis 90 päeva elamisõiguse kehtivusaja lõppemisest arvates, kui elamisõigus lõppes tähtaja saabumiseega.
- 2) Kuna määruse nr 129 § 25 punkti 3 kohaselt kantakse RR-i andmed muude isikuandmeid muutvate dokumentide kohta, mis on ka e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandja teade

e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta, ei ole see täiendus PPA-le sisuline, sest ka praegu peab sellise teate määrase nr 129 kohaselt RR-i kandma, aga seda ei ole sõnaselgelt PPA esitatavate andmete hulgas nimetatud.

II

Sihtrühm: ametiasutused RR-i andmesaajatena. Sihtrühm on **suur**. RR-ist pärib aastas andmeid üle 200 ametiasutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Tänu muudatusele suureneb RR-i andmesaajate selgus. Muudatus on ühekordne: RR-i andmesaajad saavad sellega tutvuda ja võtta selle teadmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Negatiivseid tagajärgi ei ole. Andmete pärimine ei muutu ja saavutatakse vaid suurem selgus.

4.3.2. Sotsiaalne mõju ja mõju majandusele

Sihtrühm: RR-i andmesubjektid ja andmesaajad, kes ei ole ametiasutused. Sihtrühm on potentsiaalselt **suur**. RR-ist saavad andmeid nii juriidilised kui ka füüsilised isikud.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on **väikesed**. Tõenäoliselt ei puutu sihtrühm muudatusega kokku tihti.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatusel on positiivne mõju, sest RR-is on rohkem andmeid, mis tagavad suurema õigusselguse.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel **ei ole olulist mõju**. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne kulusid, tulusid ega lisategevusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, sest pikemat jõustumisaega ei ole muudatustega kohanemiseks vaja.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspeksioonile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Perekonnaseisumetnike Kutseliidule, Maa-ametile, Notarite Kojale, PPA-le, SMIT-ile ja Statistikaametile.

Eelnõu kohta esitasid märkusi Andmekaitse Inspeksioon ja PPA (vt seletuskirja lisa). Justiitsministeerium, Rahandusministeerium, Välisministeerium, Maa-amet, Notarite Koda ja Statistikaamet kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

Kuna teised eelnõu kohta märkusi ei esitanud, võib Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt lugeda, et nad on selle vaikimisi kooskõlastanud.